

KRONIKA

VVU bibliotekininkystės katedra

1962 m. vasario 27 d. Bibliotekininkystės katedros vedėjui doc. L. Vladimirovui sukako penkiasdešimt metų. Ta proga universiteto Kolonų salėje susirinko Bibliotekininkystės katedros nariai, studentai-bibliotekininkai, universiteto Mokslinės bibliotekos darbuotojai, rektorato bei visuomeninių organizacijų atstovai.

Pranešimą apie doc. L. Vladimirovo gyvenimą ir veiklą padarė katedros vyr. dėstytojas V. Zukas. Doc. L. Vladimirovas papasakojo susirinkusiems apie savo gyvenimo kelią, darbą, ateities planus.

Jubiliatą sveikino katedros dėstytojai, VVU Mokslinės bibliotekos darbuotojai, studentai ir kt.

Kovo 7 d. LTSR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo įsaku „Dėl respublikos bibliotekų apdovanojimo Garbės raštais“ už nuopelnus, vystant bibliotekinį darbą respublikoje, Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo Garbės raštu apdovanotas Bibliotekininkystės katedros vyr. dėstytojas K. Sinkevičius.

Balandžio 19—20 dienomis įvyko Istorijos-filologijos fakulteto dėstytojų mokslinė konferencija. Konferencijos metu dirbo atskirai bibliotekininkystės sekcija (Vadovas — doc. L. Vladimirovas).

Konferencijoje buvo perskaityti šie pranešimai: V. Abramavičiaus „Lietuvių draugystė „Želmuo“ ir jos biblioteka Paryžiuje“, J. Basiulio „Eina moji registracinė recenzijų bibliografija Tarybų Lietuvoje 1947—1960 metais“, V. Lyrovo „Iš lituanikos bibliografavimo istorijos“, V. Zuko „Lietuvių bibliografija 1850—1863 m.“

Katedros nariai konferencijose ir pasitarimuose respublikoje

Balandžio 17—21 dienomis Vilniuje įvyko Pabaltijo ir Baltarusijos techninių bibliotekų darbuotojų seminaras. Jame katedros vyr. dėstytojas K. Sinkevičius skaitė pranešimą „Techninių bibliotekų aprūpinimo kadrais klausimai“.

Gegužės 7 d. Tarpžinybinė bibliotekų taryba prie Lietuvos TSR Kultūros ministerijos III plenumo posėdyje svarstė biuletinį „Bibliotekų darbas“. Plenumo darbe dalyvavo Bibliotekininkystės katedros dėstytojai: doc. L. Vladimirovas, K. Sinkevičius ir G. Ragutienė. K. Sinkevičius skaitė pranešimą apie biuletenyje „Bibliotekų darbas“ spausdinamą medžiagą.

Respublikiniame bibliotekinių seminare-stovykloje Giruliuose rugpiūčio 31 — rugsėjo 4 dienomis dalyvavo Bibliotekinių katedros vyr. dėstytojas K. Sinkevičius ir skaitė pranešimą apie bibliotekinių kadru ruošimo uždavinius dabartiniame laikotarpyje, supažindino su neakivaizdinio mokymosi tvarka.

Katedros dėstytoja S. Vaidinauskaitė spalio 10—13 dienomis dalyvavo Respublikinio mokytojų tobulinimosi instituto organizuotame Kauno zonos mokyklinių bibliotekų seminare, kur skaitė pranešimą „Bibliotekos darbo organizacija“.

Konferencijose bei pasitarimuose už respublikos ribų

1961 m. lapkričio 27—30 dienomis Bibliotekinių katedros dėstytoja S. Vaidinauskaitė dalyvavo Maskvos M. Gorkio vardo universiteto mokslinės bibliotekos organizuotoje tradicinėje bibliotekinių konferencijoje „Lomonosovo skaitymai“ („Lomonosovskije čtenije“) ir skaitė pranešimą „Bibliotekinių-bibliografinių žinių dėstymas respublikos aukštosiose ir vidurinėse specialiosiose mokyklose“.

1962 m. vasario mėnesį Maskvoje įvyko TSRS Kultūros ministerijos bibliotekų darbo klausimų tarybos VI plenumas, kuris svarstė bibliotekų ideologinio darbo klausimus ir specialisto vaidmenį toje srityje.

Plenumo darbe dalyvavo Bibliotekinių katedros vedėjas doc. L. Vladimirovas ir vyr. dėstytojas K. Sinkevičius.

Birželio 7—8 dienomis įvyko VII plenumas. Jame dalyvavo katedros vyr. dėstytojas K. Sinkevičius. Plenumo buvo svarstomi vaikų aptarnavimo ir bibliotekinių kadru ruošimo klausimai. Pranešimą antruoju klausimu padarė Leningrado N. Krupskajos vardo Bibliotekinių instituto direktorius N. Skripnevas. Ruošiant pranešimą, aktyviai dalyvavo mūsų Bibliotekinių katedra, surinkusi žinias apie kadru sudėtį Lietuvos respublikoje.

Plenumo K. Sinkevičius padarė informacinį pranešimą apie bibliotekinių kadru sudėtį, dabartinę jų būklę bei ruošimo perspektyvas Lietuvoje.

1962 m. balandžio mėnesį Maskvoje įvyko TSRS Aukštojo ir specialiojo vidurinio mokslo ministerijos bibliotekinės mokslinės metodinės komisijos plenumas, kuriame doc. L. Vladimirovas padarė pranešimą „Bibliografinis darbas aukštojoje mokykloje“.

Liepos 1—3 dienomis įvyko Valstybinės V. Lenino vardo bibliotekos įkūrimo 100-ųjų metinių minėjimas, kuriame dalyvavo VVU Bibliotekinių katedros vedėjas doc. L. Vladimirovas.

Bibliotekinių katedros absolventų III mokslinė-praktinė konferencija

1962 m. lapkričio 15—17 d. universiteto Kolonų salėje įvyko Bibliotekinių katedros III absolventų mokslinė-praktinė konferencija. Konferencijoje dalyvavo 154 absolventai (9 stacionaro ir 4 neakivaizdininkų laidos), katedros dėstytojai, vyresniųjų kursų studentai-bibliotekininkai, Lietuvos TSR Kultūros ministerijos, Lietuvos TSR Knygų rūmų atstovai ir kt.

Konferencija truko 3 dienas. Buvo perskaityti 24 pranešimai įvairiais bibliotekinio darbo klausimais. Konferencijai vadovavo VVU Bibliotekinių katedros vyr. dėstytojas K. Sinkevičius.

Pirmąją konferencijos dieną įvyko plenarinis posėdis, kurio metu buvo perskaityti 4 pranešimai.

Pirmąjį pranešimą „Lietuvos TSR bibliotekų tolesnio vystymo uždaviniai naujosios partijos Programos šviesoje ir specialistų vaidmuo, juos sprendžiant“ padarė LTSR Kultūros ministro pavaduotojas V. Jakelaitis. Pranešėjas išsamiai apžvelgė, susumavo bibliotekų atliktą darbą, nurodė pagrindinius kelius, darbo kryptis, kuriomis reikia vadovautis, norint sėkmingai įvykdyti naujosios partijos Programos iškeltus uždavinius — pasiekti, kad kiekvienas galintis skaityti gyventojas būtų bibliotekos skaitytojas.

LTSR Valstybinės respublikinės bibliotekos metodinio skyriaus vedėjas P. Kizis skaitė pranešimą „TSKP CK 1959 m. nutarimo „Apie bibliotekų darbo būklę šalyje ir priemonės jam pagerinti“ vykdymo rezultatus“. Pranešėjas pažymėjo, kad TSKP CK 1959 m. nutarimas yra sėkmingai įgyvendintas. Dar 1961 m. viduryje buvo pasiekta, kad kiekvienoje šeimoje būtų bent vienas bibliotekos skaitytojas. Dabartiniu metu tie rezultatai yra žymiai viršijami. Tai pasiekti padėjo geras Kultūros ministerijos organizacinis vadovavimas; bibliotekinio tinklo išvystymas, bibliotekinių fondų komplektavimo kokybė, taip pat, žinoma, ir specialistai, dirbę šiame kultūrinio darbo bare. Respublikoje pagerėjo metodinis vadovavimas įvairių žinybų bibliotekoms, pagerėjo metodinio vadovavimo kokybė, ir tai, aišku, padėjo laiku įgyvendinti partijos iškeltus uždavinius.

Pranešimą tema „Lietuvos TSR bibliotekininkų kadrai, jų rengimas ir šio rengimo perspektyvos“ padarė Bibliotekininkystės katedros vedėjas doc. L. Vladimirovas. Pranešėjas pažymėjo, kad laikotarpyje nuo II absolventų konferencijos žymiai padaugėjo didžiai kvalifikuotų specialistų-bibliotekininkų, kuriuos paruošė universiteto Bibliotekininkystės katedra. Į III konferenciją buvo pakviesta 281 absolventas, tuo tarpu kai II konferencijoje dalyvavo 96 žmonės. Tai didelis pasiekimas. Be to, absolventai vis daugiau įsitraukia į mokslinį-tiriamąjį darbą. Tai rodo ir didelis skaičius pranešimų šioje konferencijoje, taip pat absolventų bendradarbiavimas, ruošiant ir leidžiant „Mokslo darbus“, keliant toliau savo kvalifikaciją. Kaip pažymėjo pranešėjas, Bibliotekininkystės katedrai šiuo metu iškilęs uždavinys pradėti diferencijuotai ruošti specialistus įvairių tipų, žinybų bibliotekoms. Augant mokslinių-techninių bibliotekų tinklui, jų darbo apimčiai, iškilė specialių kadrų paruošimo klausimas. Kai kas toje srityje jau yra daroma: antai į mokymo planą įtraukiami nauji kursai, kaip bibliotekinio-bibliografinio darbo automatizacija bei mechanizacija, užsienio šalių bibliografija ir kt. Sprendžiamas taip pat ir kadrų paruošimo mokyklinėms bibliotekoms klausimas. Jau šiais, 1962—1963, mokslo metais suorganizuota lituanistų-bibliotekininkų 20 žmonių grupė; jie praeis specialų bibliotekininkystės kursą ir galės dirbti pedagogų bei bibliotekininkų darbą. Taip bus išspręstas mokyklinių bibliotekų aprūpinimas specialistais-bibliotekininkais.

Plenarinio posėdžio pabaigoje LTSR Valstybinės respublikinės bibliotekos skaityklos vedėja D. Pečkaitytė perskaitė pranešimą „Lietuvos TSR Valstybinės respublikinės bibliotekos skaitytojų aptarnavimo organizavimas Vilniaus sąlygomis“. Pranešėja pažymėjo, kad, perkėlus Respublikinę biblioteką į Vilnių, pasikeis bibliotekos darbo apimtis, taip pat ir pačios bibliotekos struktūra. Bibliotekoje bus suorganizuoti nauji skyriai, kaip vaikų aptarnavimo skyrius, daug specializuotų skaityklų, kurių anksčiau bibliotekoje nebuvo. Bibliotekos darbą numatoma koordinuoti su kitomis stambiomis sostinės bibliotekomis, kaip VVU Mokslinė biblioteka, Mokslų akademijos Centrinė biblioteka, Centrine mokslinė-techninė biblioteka ir kt. Organizuojant specializuotas skaityklas, bus atsižvelgta į diferencijuotą skaitytojų aptarnavimą.

Antrąją darbo dieną, atsižvelgiant į pranešimų tematiką, buvo dirbama dviem grupėmis. Veikė masinių bibliotekų bei mokslinių ir techninių bibliotekų sekcijos.

Masinių bibliotekų sekcija. Masinių bibliotekų sekcijoje, kuriai vadovavo N. Kemeklytė, buvo perskaityti septyni pranešimai, liečią įvairius masinių bibliotekų darbo klausimus.

Pirmąjį pranešimą tema „Skaitytojų aptarnavimo sistema viešojoje bibliotekoje“ perskaitė Kauno viešosios bibliotekos bibliotekininkė J. Kincinaitė. Nagrinėdama skaitytojų aptarnavimą šios bibliotekos sąlygomis, pranešėja pažymėjo, kad aptarnavimas vis labiau įgauna diferencijuotą pobūdį. Skaitytojai aptarnaujami pagal kategorijas, atsižvelgiant į jų išsilavinimą, profesiją ir t. t. Konferencijos dalyviai buvo supažindinti su artimiausiais Kauno viešosios bibliotekos planais, jos pertvarkymu, ryšium su Respublikinės bibliotekos perkėlimu į Vilnių.

Sekantį pranešimą — „Ketvirtinių seminarų reikšmė bibliotekininkų kvalifikacijai kelti“ — skaitė Vievio rajoninės bibliotekos vedėja I. Kastauskaitė. Pranešime buvo išnagrinėti ketvirtinių seminarų organizaciniai klausimai, jų reikšmė, keliant kaimo bibliotekininkų kvalifikaciją. Pranešėja palietė mokinystės klausimą, šitokio apmokymo perspektyvas ir reikšmę, paruošiant bibliotekininkus visuomenininkus.

Kauno viešosios bibliotekos bibliotekininkės rėdaktorės E. Stankaitienės pranešime „Bibliotekininkų ruošimas vidurinės mokyklos gamybinio mokymo klasėje“ buvo paliesti gamybinių mokymo klasių organizavimo klausimai, šio apmokymo perspektyvos.

LTSR Valstybinės respublikinės bibliotekos metodistas A. Kubilas perskaitė pranešimą „Kai kurie atvirųjų fondų organizavimo respublikos masinėse bibliotekose klausimai“. Pranešėjas pažymėjo, kad atviri fondai mūsų respublikos masinėse bibliotekose yra plačiai praktikuojami ir skaitytojų tarpe turi didelį pasisekimą. Pranešime buvo išanalizuotas bibliotekinių fondų sustatymo ir jų išdėstymo klausimas (pagal mokslų šakas, kalbas ir kt.).

Bibliotekinės statistikos klausimai buvo išnagrinėti Kultūros ministerijos Bibliotekų skyriaus inspektoriaus A. Petrausko pranešime. Jis apibendrina statistikos reikšmę, jos vietą kitų visuomeninių mokslų srityje, nurodė praktišką jos panaudojimą, nagrinėjant pagrindinius bibliotekinio darbo rodiklius, taip pat planuojant bibliotekų darbą.

Vilniaus Kultūros-švietimo technikumо dėstytojas B. Mašalas kalbėjo tema „Lietuvos TSR Knygų rūmų spaustinės anotuotos kortelės“. Buvo apibūdinta spaustinės kortelės Lietuvoje vystymosi istorija ir dabartinė jos būklė. Pranešime buvo paliesti organizaciniai klausimai, susiję su bibliotekų aprūpinimu spaustinių anotuotų kortelių komplektais. Pranešėjas siūlė spaustinių kortelių dauginimą ir jų platinimą pavesti bibliotekų kolektoriams.

Kauno viešosios bibliotekos direktoriaus pavaduotojas J. Baltušis skaitė pranešimą apie metodinę-praktinę pagalbą bibliotekoms vietoje. Autorius išanalizavo grupinių ir teminių (vienam klausimui skirtų) išvykų specifinius bruožus, palietė organizacinius ir metodinius tokių išvykų klausimus.

Pasibaigus pranešimams, įvyko diskusijos, kuriose dalyvavo J. Baltušis, J. Kurliandčikas, V. Žukas ir kt.

Mokslinių ir techninių bibliotekų sekcijoje (vadovas A. Kancleris) buvo perskaityti aštuoni pranešimai.

Pirmąjį pranešimą „Aukštųjų mokyklų bibliotekų komunistinio skaitytojų auklėjimo darbas“ perskaitė VVU Mokslinės bibliotekos direktoriaus pavaduotoja S. Vaidinauskaitė. Pranešime buvo pabrėžiama, kad komunistinis auklėjimas vaidina svarbų vaidmenį, išugdant visapusiškai

išsilavinusį žmogų. Šio darbo bare ypatingai svarbią vietą užima aukštųjų mokyklų bibliotekos, kurios skleidžia studentų tarpe priešakines idėjas, naujausias mokslo žinias. Pranešime nagrinėjama aukštųjų mokyklų bibliotekų fondų komplektavimo, skaitytojų interesų analizavimo, bibliografinio bei masinio darbo problemos.

LTSR MA Centrinės bibliotekos vyr. bibliografas J. Basiulis perskaitė pranešimą tema „Recenzijų registravimas Tarybų Lietuvoje 1947—1960 m.“¹

Sekantį pranešimą — „Techninių bibliotekų raida Lietuvos TSR“ — perskaitė CMTB metodinio skyriaus vedėjas R. Tupčiauskas. Pranešėjas apžvelgė techninių bibliotekų vystymosi istoriją, jų dabartinę padėtį, metodinio darbo problemas, išryškino CMTB reikšmę ir jos vadovaujančią vietą techninių bibliotekų sistemoje.

„Skaitytojų aptarnavimo techninėse bibliotekose ypatybės“ išanalizavo Elektrografijos instituto techninės bibliotekos vedėja L. Simkūnienė. Tai vienas pirmųjų darbų, analizuojančių skaitytojų aptarnavimo specifiką techninėse bibliotekose mūsų respublikoje. Ypatingą dėmesį pranešėja atkreipė į šio tipo bibliotekų bibliografinį-informacinį darbą.

CMTB metodistė D. Talijūnaitė supažindino klausytojus su „Techninių bibliotekų darbuotojų kvalifikacijos kėlimo sistema“. Pranešime pažymima, kad techninių bibliotekų kadrai komplektuojami neplaningai, nes respublikoje nėra specialios mokymo įstaigos, kuri ruoštų kadrus mokslinėms-techninėms bibliotekoms. Vis dėlto šiokių tokių rezultatų pasiekta — 1961 m. specialistų skaičius techninėse bibliotekose sudarė 44,5%. Ateityje, kaip nurodė pranešėja, specialistų skaičių numatoma žymiai padidinti. Tai bus pasiekta, apmokant įvairių mokslo šakų specialistus Maskvos ir Leningrado bibliotekiniuose instituteuose, taip pat keliant darbuotojų kvalifikaciją neakivaizdiniu būdu. Pranešėja išnagrinėjo dabartiniu metu naudojamus kadru kvalifikacijos kėlimo būdus, pvz., pradinį apmokymą, metodinius laiškus, seminarus ir kt.

Pranešimą tema „Kraštotyros darbas aukštųjų mokyklų bibliotekose“ perskaitė VVU Mokslinės bibliotekos bibliografinio skyriaus vedėja A. Jurčiukonienė. Pranešėja išnagrinėjo kraštotyros bibliografijos sąvoką, nušvietė kraštotyros darbo istoriją respublikoje, supažindino su VVU Mokslinės bibliotekos kraštotyros bibliografiniu darbu. Pranešėja siūlė kraštotyros darbą koordinuoti tarp visų stambiųjų respublikos bibliotekų — tai leistų pagerinti šio darbo kokybę ir padidinti jo apimtį.

LTSR MA Centrinės bibliotekos rankraščių skyriaus vedėjas V. Abramavičius perskaitė pranešimą „Lietuvos TSR Mokslų akademijos Centrinės bibliotekos rankraščių rinkiniai“. Pranešėjas, įvertindamas rankraščius kaip istorinės praeities tyrinėjimo šaltinius, padarė MA bibliotekos rankraščių rinkinių ir kolekcijų turinio apžvalgą, supažindino su jų kaupimo istorija.

Pabaigai buvo perskaitytas LTSR MA Centrinės bibliotekos vyr. bibliotekininkės O. Česnulevičiūtės pranešimas „Lietuvos kultūros ir švietimo draugija „Šviesa“. 1906—1908 m.“ Pranešėja išnagrinėjo šios lietuvių kultūros ir švietimo draugijos veiklą, pabrėžė pažangias jos tendencijas (kova su klerikalizmu, darbas kultūros srityje ir kt.).

Diskusijoje dalyvavo J. Basiulis, T. Čyžas, E. Petraitytė, L. Vladi-mirovas ir kt.

Trečiąją konferencijos dieną plenariniame posėdyje buvo išklaustyti penki pranešimai.

¹ Pranešimas su kai kuriais papildymais spausdinamas šiame Lietuvos TSR aukštųjų mokyklų mokslo darbų „Bibliotekininkystės ir bibliografijos klausimai“ tome („Eina-moji recenzijų bibliografija Tarybų Lietuvoje 1947—1960 m.“).

VVU Bibliotekininkystės katedros vyr. dėstytojas V. Lyrovas perskaitė pranešimą „V. Leninas apie dvi nacijų vystymosi tendencijas ir nacionalinės bibliografijos problema“. Pranešėjas pabrėžė, kad nacionalinės bibliografijos sąvoka tarybinėje ir užsienio spaudoje suprantama labai įvairiai. Nacionalinės bibliografijos metodologiniu pagrindu turėtų būti V. Lenino mokymas apie dvi tendencijas nacijų vystymesi. Šio mokyimo šviesoje tampa suprantami bendrųjų nacionalinių bibliografijų pagrindiniai dėsningumai ir vystymosi perspektyvos. Pranešime daug vietos skiriama lituanikos bibliografijos objekto ir specifikos analizei, parodoma, kad ji yra bendrosios nacionalinės bibliografijos sudėtinė dalis.

Toliau kalbėjo CMTB direktoriaus pavaduotojas A. Kancleris. Pranešimo tema — „Bibliotekinių-bibliografinių procesų mechanizavimo klausimai“. Pranešėjas išryškino bibliotekinių-bibliografinių procesų mechanizavimo reikšmę ryšium su nepaprastai greitu bibliotekinių fondų didėjimu, parodė, kad bibliotekinio darbo mechanizacija padarys esminių pakitimų pačių bibliotekų struktūroje, bibliotekinį darbą padarys našesnį.

VVU Bibliotekininkystės katedros vyr. dėstytojas K. Sinkevičius perskaitė pranešimą „Metodinių leidinių bibliotekoms sistemos sudarymo klausimu“².

Pranešimą „Pagrindinės bibliografijos vystymosi tendencijos Lenkijoje pokario metais“ padarė VVU Bibliotekininkystės katedros vyr. dėstytojas V. Žukas. Pranešėjas pabrėžė, kad lenkų bibliografija yra viena iš labiausiai išsivysčiusių bibliografijų socialistinių šalių tarpe, pažymėjo kai kurių darbų ryšius su Lietuva ir jų reikšmę lietuvių bibliografijai. Pranešime nušviestos pagrindinės lenkų bibliografijos kryptys, apžvelgti pagrindiniai bibliografinių leidinių centrai ir jų darbai bibliografijos srityje.

Pranešimą „Jaunųjų specialistų dalyvavimas spaudoje bibliotekininkystės klausimais“ perskaitė LTSR Valstybinės respublikinės bibliotekos vyr. redaktorė S. Jakaitienė. Pranešėja pažymėjo, kad absolventai, taip pat ir bibliotekininkystės specialybės studentai per mažai bendradarbiauja bibliotekinėje spaudoje, mažai rašo straipsnių į biuletenį „Bibliotekų darbas“, į atskirus bibliotekų bei Bibliotekininkystės katedros ruošiamus „Mokslo darbus“ Pranešėja pageidavo, kad daugiau būtų rašoma straipsnių, liečiančių mokslinių bibliotekų darbo patyrimą, daugiau būtų keliamas diskusinių problemų.

Plenarinio posėdžio pabaigoje sekcijų vadovai N. Kemeklytė ir A. Kancleris informavo konferencijos dalyvius apie praeitos dienos darbą sekcijose.

Diskusijose dalyvavo doc. L. Vladimirovas, V. Žukas, V. Malukas ir kt.

Baigiamąją kalbą konferencijoje pasakė organizavimo komisijos pirmininkas K. Sinkevičius, kuris apibendrino konferencijos atliktą darbą.

St. Dubauskas

---

² Pranešimas spausdinamas šiame Lietuvos TSR aukštųjų mokyklų mokslo darbų „Bibliotekininkystės ir bibliografijos klausimai“ tome („Lietuvos TSR bibliotekų aprūpinimo metodine literatūra klausimai“).